A°. 1848. N°. 3.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaturdag* en *Zondag*, is f 5 in de drie maanden.

WOENSDAG 5 JANUARI.

De prijs der Advertentiën is, [illegible] tot *vijf* regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen [illegible] voor elke plaatsing.

☞ Advertentiën voor de Courant van den eigen dag moeten bezorgd worden des morgens vóór n e g e n ure. Alle Advertentiën ná n e g e n ure inkomende blijven liggen tot het volgend nummer.

Hervorming van het kiesstelsel. — Politische onverschilligheid.

Even als bij ons, streeft thans in Frankrijk eene aanzienlijke partij, vermoedelijk de meerderheid der natie, naar hervorming van het kiesstelsel. Ontevreden over de weinige energie der Kamer van Afgevaardigden, wil men op hare zamenstelling werken, door uitbreiding van het kiesregt. Dezen zomer nu, heeft men, ter bereiking van dit en andere politische doeleinden, aangevangen het middel van groote gastmalen te bezigen, welke men *Banquets réformistes* noemt, waar toasten worden ingesteld en redevoeringen worden gehouden die onmiddellijk in de dagbladen verschijnen en groote publiciteit erlangen. Daar deze redevoeringen, gemeenlijk door de voorname tolken der verschillende oppositiën, veelal door Gedeputeerden gehouden, op populairen toon en in levendige bewoordingen voorgedragen worden, is het ligt te begrijpen, dat zij veel invloed oefenen op de stemming der publieke opinie, en derhalve de regering verontrusten. Wij willen hier eene dier redevoeringen mededeelen, als bijzonder toepasselijk op den staat van zaken in Nederland. Het is die welke door den bekenden heer ODILON BARROT, den 14den der vorige maand, op het banket van het kasteel Aunezin-les-Béthune werd gehouden, en in haar geheel door het dagblad *Le Siècle* werd afgedrukt:

» — Wanneer ik de gebeurtenissen onzer historie overweeg, kan ik mij niet »beletten te denken, dat, bijaldien er »beklagenswaardige buitensporigheden in »ons land voorvielen, men derzelver »eenige oorzaak moet zoeken *in de ont»houding der schroomvallige en onver»schillige lieden.* (Algemeene bijval). Het »is niet aan u, mijne heeren, dat men »dit verwijt kan doen, het is niet aan »u, die [illegible] bereid zijt om voor de »zegen [illegible] te strijden, aan »u [illegible] der vrijheid bezit, »[illegible] u, moedige mannen, die »waardig zijt tot eene groote natie te »behooren.

»Neen, het is niet aan u dat ik dit verwijt doe; het is aan die logge massa, welke niets kan ontrukken, hetzij aan hare vrees, hetzij aan hare vooringenomenheid met hare persoonlijke be»langen, aan die massa, in één woord, »*die zich wijs noemt, omdat haar egoïs»mus alles laat begaan.* (Levendige goed»keuring).

»Inderdaad, mijne heeren, het is eene »geringe minderheid welke het bewind »voortstuwt op den weg dien het heeft »ingeslagen; en *deze minderheid heeft »haar slagen alleenlijk te danken aan de »onverschilligheid der menigte.* (Ja! ja! — »Het is waar!) Er bestond in de oud»heid eene wet, eene bij uitnemendheid »staatkundige en maatschappelijke wet, »luidens welke het aan iederen burger »bevolen was, openlijk een gevoelen, »eene partij te omhelzen; het is op die »voorwaarde, mijne heeren, dat de vrij»heid mogelijk is in een land (levendige »bijval); het is op die voorwaarde, al»leen, dat men tot het bestuur der »openbare meening kan komen, tot het »bestuur van het land door het land.

»Herinnert u dat, daags na de revo»lutie van juli, men elkander vroeg: »Waar zijn de Carlisten? daags te voren »zag men niets dan hen, zij vervulden »Frankrijk, den volgenden dag zocht »men ze. Het is aldus, dank zij aan die »logge menigte, welke zich bij zijde »houdt, welke alles goedkeurt, welke »alles laat begaan, de geringste minder»heden eindelijk alleen in het land wor»den bemerkt. (Ja! ja! zeer juist! zeer »waar!)

»Mijne heeren, wat ontstaat daaruit? »daaruit ontstaat dat het euvel onophou»delijke voortgangen maakt, dat er geen »strijd meer is dan tusschen de hartstog»ten die omwerpen willen en de harts»togten die het bewind exploiteren; en »de strijd verbittert zich tot dat men ein»delijk aan eene uitbarsting komt; het »gevolg van dat egoïsmus der massa is, »dat de natie zich nooit met de regerings»zaken bemoeit dan om de regering te »vernietigen. (Zeer goed, zeer goed!)

»Tot op dat oogenblik blijft zij lijdelijk, »stom; dermate, dat, een jaar geleden, »een minister heeft kunnen zeggen, dat »het land onverschillig was ten aanzien »van de politiek der regering; hij had »er bij kunnen voegen dat het land de »medepligtige was der regering, want het »stilzwijgen eener natie, die regt van spre»ken heeft, is medepligtigheid. (Herhaalde »toejuichingen!)

»Geeft derhalve een blijk van vader»landsliefde door u bij het bewind te »doen gelden; hebt den moed uw gevoe»lens te verkondigen, en aan het gezag »eene plegtige waarschuwing te geven; »welke het miskennen kan wanneer zij »door geïsoleerde stemmen wordt aange»heven, maar die, wanneer zij door een »gansch volk geuit wordt, allen tegen»stand dempt. (Toejuichingen. — Ja, ja!)

»Wat toch, mijne heeren, dralen die »egoïstische lieden, om eene waarschu»wing te doen hooren? Kan het euvel »nog verergeren? Van welke wonderda»dige tusschenkomst verwachten zij her»stel?

»Beschouwt de feiten.

»Hoe wordt Frankrijk (Nederland) ver»tegenwoordigd? door de Kamer; en »welke is de taak der Kamer? *eene con»trôle te oefenen, eene ernstige contrôle*; »nooit zal een Kamer te uitgestrekte be»voegdheid hebben om de handelingen »der regering te bewaken; want het ligt »in den aard eener regering, haar gezag »steeds te willen uitbreiden. (1)

»Zal men zeggen dat het kiesregt een »onbeperkt regt is, hetwelk ieder naar »goeddunken mag gebruiken of misbrui»ken? Dit, mijne heeren, ware het on»weerstaanbaarst argument ten voordeele »der algemeene stembevoegdheid. Wan»neer, inderdaad, het kiesregt kon wor»den beschouwd als een eigendom, waar»om zouden dan alle ingezetenen des lands »niet hetzelfde regt bezitten? dan ware »er geene logische beweegreden om niet »alle burgers toe te laten tot de uitoefe»ning van dat regt.

»Maar het is niet alzoo; de geheele »kieswet is gevestigd op deze constitutio»nele onderstelling: dat de kiezer eene »opdragt ontvangt van de natie, namens en »ten behoeve der regten van zijne mede»burgers; maar dit regt is niet zijn ei»gendom, niet meer dan het regt het»welk aan den gezworenen is toegekend, »om uitspraak te doen over het lot zijner »medeburgers, stelt het een eigendom ten »zijnen behoeve daar. De opdragt der »magt is een regt hetwelk aan den kie»zer wordt bewilligd, een pligt die hem »wordt opgelegd, maar geenszins een ei»gendom 't welk hij mag opofferen of

(1) Men herinnere zich de woorden, eenige jaren geleden, door den heer SCHIMMELPENNINCK, in onze Tweede Kamer uitgesproken: »De regering breidt hare magt uit; wij weten de onze niet te handhaven.«

»ondergeschikt maken aan de laagste belangen. (Toejuichingen. — Zeer goed! »Zeer goed!)

»Wanneer het kiesregt alzoo verbastert, »wat gebeurt er. *Dat de Kamer geenszins »voldoet aan hare roeping; dat zij geene »ernstige contrôle oefent;* het kwaad verergert nog aanmerkelijk, wanneer het »ambtenaren zijn, die de Kamer vervullen, en nogtans neemt derzelver aantal »er aanhoudend toe; zij dringen er heen, »en daartoe bestaat eene reden, die, namelijk, dat de ambtenaar, wien het gelukt in de Kamer te geraken, onverwijld zijne carrière maakt. (2)

»De staatsbegrooting, iedereen erkent »het, behoort te worden beperkt tot de »strenge vorderingen van openbaar nut; »welnu! ver van beperkt te worden, »groeit de staatsbegrooting steeds aan. »*Daarentegen behoorde de Kamer alles te »vereenvoudigen; zij behoorde geene nuttelooze uitgaven te dulden;* en zij zou »er geene dulden, bijaldien zij de natie »vollediger vertegenwoordigde, bijaldien »de ambtenaren, van welke men geene »ernstige contrôle kan verwachten, niet »bij voorkeur naar de Kamer werden gezonden. Maar het groot aantal ambtenaren, verre van de administratie te willen »vereenvoudigen, tarten verwikkelingen, »moeijelijkheden uit; zij vinden er nooit »genoeg, en zoo gebeurt het, dat de julijregering, die goedkoope regering, het »budget belast heeft met dertig duizend »nieuwe ambtenaren. (3)

»Ziedaar, mijne heeren, hoe alles zich »aaneenschakelt; ziedaar hoe het stelsel, »welk de Kamer met ambtenaren vult, »den vertegenwoordigenden regeringsvorm »doet ontaarden, en op eenen noodlottigen weg voortstuwt (Algemeenen bijval.)

»Dit is, helaas, de naauwkeurige »schilderij van onzen toestand; de bewindhouders zelven hebben er de waarheid »van erkend. Nogtans bewilligt de Kamer alles, en, tegenover de ministers, »verklaart zij zich voldaan. (4)

»Laat ons onze krachten op één punt »zamentrekken: op het terrein der hervorming van het kiesstelsel.

»Laten alle partijen zich op dat terrein »vereenigen en de herroeping vragen »eener gebrekkige wet. (Ja! ja!)

»Gij beklaagt u over de omkooping; »gij beklaagt u over het ontzaggelijk »budget van 1500 millioen franken, het»welk het land drukt (5); gij beklaagt »u over een steeds toenemend deficit (6); »daarover beklaagt gij u, en bijaldien eene »dusdanige politiek voortduurde, zou het »verschil tusschen de regering en het »volk onherstelbaar worden.

»Maar bepaalt u niet bij het uitboezemen uwer klagten aan den huisselijken »haard; dit is eene ondoelmatigheid, »daaruit voortspruitende, dat het land »niet krachtig genoeg gevoelt; *het is voor »allen eene pligt zich te vereenigen;* zich »aan deze manifestatiën aan te sluiten. »(Ja! ja! Het is waar!)

»Komt dus openlijk voor uwe gevoelens uit; deze pligt is aangeduid; hij »moet begrepen worden; men moet er »bij volharden. (Toejuichingen en algemeenen bijval.)

»Wijzen wij de zonderlinge en ellendige gesteldheid af, welke men ons opdringen wil. Zwijgen wij, zoo zegt men »dat het land onverschillig is, en vereenigen wij ons, zoo roept men: revolutie!

»Nog een woord slechts heb ik hier »bij te voegen: wij hebben hier de plegtige verbindtenis aangegaan, de zaak der »hervorming voor te staan, met voorbijgang van kleingeestige belangen, van egoïstische overwegingen: Zijt getrouw aan »deze verbindtenis; verdedigt de zaak der »vrijheid, der waardigheid van onze instellingen; de zaak der vrijheid in den »kring uwer bevoegdheid, in uwe gemeenten, in uwe provinciën, overal, »in één woord, waar gij dezelve verdedigen kunt. (Ja, ja! leve de hervorming.)

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 30 dec. De bijzondere berigten uit Italië melden, dat de pausselijke regering bevel heeft gegeven, om een der Toscaansche bladen, uithoofde van het gevaarvolle der daarin verkondigde grondstellingen, op den post aan te houden; doch dat de gouverneur zwarigheid heeft gemaakt, om dit bevel ten uitvoer te leggen, uit vrees, dat hij zich daardoor den haat der menigte op den hals zoude halen, en dat dergelijke maatregel gewisselijk aanleiding zoude geven tot bedenkelijke onlusten. — Het schijnt den Paus zeer bezwaarlijk te vallen, om de beweging tot welke zijne verordeningen aanleiding hebben gegeven, te stuiten. — Pater *Ventura*, op welken de menigte het oog bijzonder gevestigd heeft, doch die bij den Paus niet meer den invloed heeft, welken hij te voren genoot, moet dezer dagen een bijzonder gehoor bij Z. H. hebben gehad, waarin belangrijke aangelegenheden ter sprake zijn gebragt. — Deze geestelijke laat zich bijzonder aan de staatkunde gelegen liggen, en is in dat opzigt het tegenbeeld van den generaal der jesuiten, als welke volgens deze berigten zich daar volstrekt niet mede inlaat. Desniettemin zijn de leden dier orde van tijd tot tijd in Rome aan persoonlijke beleediging blootgesteld.

(! Reeds den 17den zijn twee compagniën Zwitsers uit Bologne naar Ferrara getrokken, om de militaire posten in de stad van de Oostenrijksche troepen over te nemen. Men had echter nog geen berigt, dat dit werkelijk geschied was. In Florence vleide men zich, dat het den 22sten zoude plaats hebben.

Frankfort, 31 dec. Heden heeft zich het gerucht verspreid, dat de eenige zoon van den regerenden landgraaf van Hessen-Homburg, in den jeugdigen ouderdom van 20 jaren, plotseling is overleden, na aan de universiteit van Bonn de lessen der professoren, gedurende eenigen tijd, met uitstekend gevolg bijgewoond te hebben. Door dit sterfgeval komt Hessen-Homburg, na den dood van den tegenwoordigen landgraaf, aan den groothertog van Darmstadt.

— Te Munster (kanton Lucern) zijn burgers en soldaten van de eedgenootschappelijke troepen handgemeen geworden, met dat gevolg, dat van de laatsten een man gebleven en vele andere zwaar gewond zijn geworden. De burgers hadden zich met messen gewapend.

— Brieven, heden hier uit Hamburg ontvangen, maken gewag van twee aldaar aangekondigde faillissementen, zijnde dat van *J. B. Spengel*, met een passief van 800,000 M. B, en wijders de firma *C. L. Meijer*, waarvan het passief almede zeer aanmerkelijk moet zijn.

Van den Rijn, 4 *jan.* De heer *von Erstleben*, deken van het kapittel van Brandenburg en chef der veertig edelen dezer provincie, die het zoo beruchte adres van eerbied aan den Koning geteekend hebben, zal crimineel vervolgd worden, wegens het volgende feit: Een boer had het paard, waarop de heer *Erstleben* gezeten was, doen schrikken, zonder dat hij daardoor echter het minste letsel bekwam; de deken liet hem tot straf aan de zoldering van zijn stal met het hoofd naar beneden, ophangen. De ongelukkige, wien natuurlijk het bloed naar het hoofd steeg, zoude het slagtoffer dezer verfoeijelijke wreedheid geworden zijn, welke aan de barbaarsche middel-eeuwen doet denken, indien niet de dochter van den deken voor de gevolgen ware bevreesd geworden, die de misdaad van haren vader, zoude kunnen na zich slepen; zij begaf zich des nachts naar den stal en verloste den armen boer uit zijn lijden.

FRANKRIJK.

Parijs, 1 *jan.* Mad. *Adelaïde*, zuster des Konings, sedert eenige dagen ongesteld, is in den vroegen morgen van gisteren onder haar lijden bezweken. De koninklijke familie, die deze beminnelijke prinses van harte lief had, verkeert door dit overlijden in de diepste verslagenheid. De overledene was geboren den 21sten augustus 1777 en dus haar 71ste jaar ingetreden. De gewone nieuwjaars-receptiën zijn ten gevolge van dit overlijden afgezegd. Het lijk van de prinses zal, na gebalsemd te zijn, van morgen af ten toon gesteld worden in eene verlichte kapel in het paleis der Tuileriën. Woensdag aanstaande, zegt men, zal de bijzetting van het lijk te Dreux plaats hebben. Volgens haar testament laat de prinses aan den hertog *van Nemours* hare bosschen van Crecy en Armanvilliers na; aan den prins *van Joinville* haar bosch d'Arc in Barrois; en aan den hertog *van Montpensier* haar heerlijk landgoed Randon met het kasteel, dat nog onlangs zeer verfraaid is.

— Ten gevolge van het overlijden van mad. *Adelaïde* zijn al de officiële bezoeken, welke heden op het kasteel zouden plaats hebben, uitgesteld of afgesteld.

— De *Gazette de France* zegt, dat het vermogen, hetwelk mad. *Adelaïde* nalaat, meer dan 100 millioen franken bedraagt. Volgens de *Patrie*, zijn de heeren *Odilon Barrot* en *Dupin* tot uitvoerders van haren uiterste wil benoemd.

— Alle jaren wordt op dit tijdstip het gerucht verspreid van eene staatkundige amnestie; hetzelfde heeft ook nu weder plaats gehad, maar het ministerie schijnt hieraan volstrekt niet te denken; alleen zullen er eenige veranderingen plaats hebben in de straffen dier staatkundige veroordeelden, welke leven door eene langdurige gevangenschap in gevaar geraakte.

— De *Semaphore de Marseille* van den 29sten december, deelt het volgende mede:

Abd el-Kader, die zich den 23sten december te Oran op het stoomfregat *Asmodée* ingescheept heeft, is te Toulon aangekomen.

Het is bekend hoe hagchelijk zijne positie in de laatsten tijd geweest is en aan welk gevaar hij blootgesteld was in het gevecht, hetwelk hij onlangs

(2) Voorbeelden: de heer VAN RAPPARD, als substituut-officier van Zutphen de Kamer ingetreden, verlaat dezelve als president van het hof van Gelderland; — de heer BRUCK, van officier bij de regtbank te Deventer, wordt eensklaps procureur van Overijssel; de heer MODDERMAN, een plattelands gouverneur van Groningen, stapt onmiddelijk over in den Hoogen Raad.

(3) Hoe veel nieuwe ambtenaren er ook in Frankrijk door de geldregering mogen ingevoerd zijn, derzelver getal is niet te vergelijken met de legioenen beambten welke onze koninklijke regering schiep; eene schepping, waarin zij ondersteund werd door de ambtenaren in de Kamer, welke steeds behoefte hadden aan posten zoo voor zich als voor hunne verwanten.

(4) Stemt hun hunne begrootingen toe.

(5) De lasten waaronder Nederland gebukt gaat, zijn veel zwaarder. De vijftien honderd millioen franken waarvan hier gewaagd wordt, maken het hoogste cijfer uit en bevatten alle buitengewone en supplementaire uitgaven. Dat budget nu wordt opgebragt door ruim 35 millioen ingezetenen, die verder schier geen lasten betalen. Ons budget daarentegen bedraagt ongeveer 150 millioen franken, voor eene bevolking van drie millioen zielen, die buitendien nog allerlei zware lasten te dragen hebben, als: als stedelijke, provinciale polder-lasten, enz. enz.

(6) Bij ons, worden, in den regel, de deficitten geloochend, tot dat er plotseling geweldige uitzettingen, en leeningen, min of meer vrijwillig en min of meer noodzakelijk worden uitgeschreven.

[illegible] troepen van den zoon van *Abd-er-Rhaman* geleverd heeft. Na deze laatste nederlaag was alle hoop, om zich aan de vervolgingen zijner vijanden te onttrekken, voor hem verloren, zoo dat hij zich aan den hertog *van Aumale* in het kamp van *Nemours* heeft overgegeven.

De *Phenicien* heeft deze tijding als officieël medegebragt. Door deze laatste daad in de militaire loopbaan van *Abd-el-Kader*, is de oorlog in Afrika geëindigd en wordt aan Frankrijk de onderwerping van Algiers verzekerd.

Een supplement van den *Courier de Marseille* van 29 dezer, bevestigt dit berigt.

— Men schrijft uit Boulogne van den 28sten december:

Een bijzondere trein is heden ten twee ure van Parijs vertrokken en heeft onze spoorweglinië̈n tot aan Boulogne doorloopen, de troonrede van den Koning der Franschen medevoerende. Deze trein heeft 18.000 franken gekost en werd betaald door de *Times*, welk blad de troonrede even spoedig als de [illegible] mede te deelen, daar dezelve in Engeland met ongeduld werd te gemoet gezien. De trein bestond uit acht wagens.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 3 *jan*. Uit den alhier uitgekomen Amsterdamschen studenten-almanak blijkt, dat het aantal studenten aan het Athenaeum en de drie seminariën alhier te zamen bedraagt 128, zijnde in aantal gelijk aan dat van het vorige jaar. In de regten studeren thans 50, in de geneeskunde 28, in de godgeleerdheid 47 en in de letteren 3 jongelieden.

Betreffende het aantal der hier ter stede in 1847 geborenen en gestorvenen deelt de *Amsterdamsche Courant* mede, dat de verhouding in 1846 reeds ongunstig was, vooral wanneer men in aanmerking neemt, dat in gewone omstandigheden het getal der geborenen dat der overledenen overschrijdt; dat echter de verhouding in 1847 nog ongunstiger is geweest, zijnde in het laatste jaar 6697 kinderen geboren en 10510 personen overleden. In 1846 waren 7941 kinderen geboren en 9036 personen gestorven. In dat jaar hebben alzoo 1095 meer sterfgevallen dan geboorten plaats gehad; in 1847 echter zijn 3813 personen meer gestorven, dan er kinderen zijn geboren.

's Gravenhage, 2 *jan*. Laatstleden vrijdag heeft alhier een treffend voorval plaats gehad. In eene der woningen op *Om en Bij*, woonde eene moeder met hare twee kinderen. Daar die woning des morgens steeds gesloten bleef, werd zij ten allerlaatste van buiten geopend, toen men de moeder, tusschen hare kinderen liggende, overleden vond. Men kent vooralsnog de oorzaak niet van dit onverwacht overlijden.

— Onder de vele giften van allerlei aard, die gisteren, bij gelegenheid van den Nieuwejaars-dag hier werden gedaan, mag wel gemeld worden die van den heer jhr. *Caan van Roekenburg*, die namelijk aan honderde behoeftigen brood en kaas deed uitdeelen. Zeer velen hebben hem daarvoor hunnen innigen dank doen betuigen. Ook elders deed men aan de armen brood en eene kom warme koffij, in plaats van geldelijke fooijen, uitdeelen.

Een ander voorval, gisteren plaats gehad, verdient evenzeer vermelding. Omstreeks 3½ ure zag men een man naar huis geleiden, die zich zoodanig aan den drank had vergeten, dat hij zieltogend was en werkelijk kort daarna is overleden. Dit treurig voorval kan wederom tot een treurig bewijs verstrekken, waarheen verslaafdheid aan den sterken drank leiden kan.

's Gravenhage, 3 *jan*. Het openbaar ministerie bij de regtbank te dezer stede heeft eene nieuwe regtsvervolging ingesteld tegen den heer *van Bevervoorde*, verantwoordelijk directeur en uitgever van het weekblad *de Burger*, ter zake van een artikel in het laatste no. van dit blad geplaatst, getiteld: *Aftreding des ministers* VAN HALL. Men verzekert hier, dat gelijke regtsvervolging is of zal worden ingesteld tegen *den Zwartsluizer Bode*, *de Vlissingsche Courant* en *den Kaleidoskoop*, die hetzelfde artikel geheel of grootendeels hebben overgenomen.

— De minister van financiën, de heer *van Rappard*, die thans alhier aangekomen is, heeft kennis gegeven, dat door hem elken donderdag, des middags ten twaalf ure, aan het locaal van het departement van financiën [illegible] worden ontvangen diegenen, welke hem over zaken, het gezegde departement betreffende, wenschen te spreken.

De minister van marine heeft de belanghebbenden berigt, dat zijne gewone audiëntie op vrijdag 7den dezer, geen plaats zal hebben.

Rotterdam, 3 *jan*. Met verwondering bespeurt men, dat de rijks kassiers, van tijd tot tijd, nog de onderdeelen van den ouden Zeeuwschen rijksdaalder betalen, waarvan toch de inwisseling met iederen dag te gemoet kan gezien worden. Dit veroorzaakt zoowel aan de administratie, als aan bijzondere personen noodeloos dubbele moeite. Waarom niet liever die munt, welke daarenboven ongeschikt is, om bij eenige hoeveelheid te circuleren naar de centraalkassen opgezonden?

Utrecht, 3 *jan*. De oude-jaarsavond is voor de gemeente Zuilen noodlottig geweest. De avondgodsdienst was om 7 ure geëindigd, toen men een uur daarna nog licht in de kerk ontwaarde. Men opende dadelijk de deur, doch helaas het kerkgebouw stond reeds in volle vlam. De brand nam zoodanig toe, dat aan geen blusschen te denken was. Men had naauwelijks tijd de stoelen en bijbels te bergen. De brandspuiten van Zuilen, van Maarssen en van Maarsseveen hebben de belendende gebouwen bewaard, die door de verschrikkelijke vlammen bedreigd werden. De kerk en toren zijn een roof der vlammen geworden; niets dan de muren zijn overgebleven. De toren is gelukkig voor de omstanders ineengestort; de klok, die 500 ℔ weegt, lag onder de puin begraven. Deze kerk was in 1652 gebouwd, doch voor weinige jaren van binnen verfraaid, met hout afgeschoten en beschilderd. Men kent de oorzaak van den brand niet, maar men vermoedt, dat hij ontstaan is door het vuur uit de stoven. Kerk en toren zijn gedeeltelijk gewaarborgd.

Leeuwarden, 3 *jan*. Naar wij vernemen zijn, ingevolge koninklijke magtiging, de leden der Provinciale Staten van Vriesland door den heer staatsraad gouverneur beschreven, om op den 18den dezer buitengewoon te vergaderen, ten einde te voorzien in de vacature, veroorzaakt door het overlijden van den heer mr. *J. Schik*, griffier der staten, en om eene voordragt te doen ter vervulling der vacature in het provinciaal geregtshof, in plaats van den raadsheer mr. *Kratsch*, aan wien, wegens hooge jaren, eervol ontslag is verleend.

— Heden nacht is alhier overleden de heer *Wytze de Haan*, die, als liefhebber, vele verdienstelijke proeven van zijn talent als kunstschilder had gegeven.

Ontwerp van wet betreffende de ondersteuning van behoeftigen.

(*Vervolg van No.* 2.)

EERSTE HOOFDSTUK.

Art. 1. In verband met de beschouwingen, hiervoor in § 9 wegens het beginsel ontvouwd, dat in den aanhef van dit artikel is uitgedrukt, geeft men in bedenking, of niet de te dier zake de bestaande moeijelijkheden verminderd zouden worden, indien, bij voorbeeld, het artikel aldus aanving.

»Niemand heeft het regt op onderstand: de behoeftige kan dien slechts verzoeken."

»Hij kan zich daartoe alleen aanmelden" enz.

Het al te scherpe en stellige, hetwelk men in de uitdrukking van het beginsel, zoo als die in het ontwerp voorkomt, meende te zien, werd dan werkelijk eenigermate verzacht, terwijl tevens het woord *vragen* door *verzoeken*, dat men, met het oog op de betrekking van den behoeftige tot de armverzorgers, verkieslijker acht, zou worden vervangen.

Intusschen zouden door deze wijziging de bedenkingen, die reeds dadelijk bij velen tegen het eerste artikel zijn opgerezen, nog geenszins geheel weggenomen zijn. In verband met artikel 2 heeft hier toch voor alle armbesturen zonder onderscheid en dus ook voor de diakoniën, ongesubsidieerde zoowel als gesubsidieerde, eene aanwijzing plaats van de behoeftigen die de wet onder derzelver werkkring begrijpt. De geboorteplaats wordt ook voor de diakoniën als grondslag dier aanwijzing aangenomen, onverschillig of dit al dan niet met hare bijzondere reglementen strookt. Zonder de redenen te herhalen, die tegen zulk eene ingrijping in het regt der diakoniën reeds vroeger zijn aangevoerd, zal men te dezer plaatse alleen aanmerken dat de regering niet getrouw blijft aan hetgeen zij zelve op bladz. 8 der memorie van toelichting heeft ter neder gesteld, waar men leest: »De betrekking der behoeftigen tot de armbesturen is vroeger hier te lande steeds geregeld geweest en wordt nog bijna overal daadwerkelijk geregeld *naar den omvang van den werkkring dier besturen*. Het is der regering toegeschenen van groot gewigt te zijn, dat dit beginsel bij de voorhanden wet stellig aangenomen en voor alle inbreuk beveiligd worde," enz.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Eerste afdeeling.

Art. 2. Dit artikel werd door velen geacht niet zeer duidelijk gesteld te zijn, zoodat men zich ook over 't algemeen aan de redactie van artikel 4 van de wet van 1818 de voorkeur gaf. Voorts heeft men, vooral ook met het oog op de bijzondere gesteldheid der provincie Vriesland, gevraagd, wat hier door *burgerlijke gemeente* zij te verstaan. Het is toch bekend, dat in de genoemde provincie in sommige opzigten de grietenij, in andere ieder dorp als eene burgerlijke gemeente te beschouwen is. Volgens een koninklijk besluit, dat echter, als deze wet in werking kwam, wel als vervallen zou moeten worden aangemerkt, was voor Vriesland, wat de toepassing der wet van 28 november 1818 betreft, het dorp de burgerlijke gemeente.

Art. 4. Men meent, dat, in het stelsel der wet, aan de bepalingen, die de beide laatste zinsneden van dit artikel bevatten, nog iets ontbreekt. Hoe zal namelijk, indien de kennisgeving van het plaatselijk bestuur der gemeente, *in welke de toevallige geboorte heeft plaats gehad*, geen gevolg heeft, in verband met den gestelden termijn van eene maand, bewezen worden, dat die kennisgeving werkelijk is gedaan, of met andere woorden, dat de brief op een' bepaalden dag werkelijk is afgezonden? Sommigen meenden, dat hier eene dergelijke bepaling als die van art. 37 het vereischte hulpmiddel zou opleveren.

Art. 5. Bij het opstellen van dit artikel schijnt niet gedacht te zijn aan de omstandigheid, dat de *Kantonnementen of kampementen*, waarvan hier gesproken wordt, soms zeer langen tijd kunnen duren, en dat dan voor het militaire kind, wiens vader eenige jaren achtereen in zulk een kantonnement of kampement verbleven was, de plaats van geboorte geacht zou worden te zijn in de garnizoensplaats, waar die vader vooraf misschien slechts zeer weinige dagen had vertoefd. Men voerde dit ook aan als een nieuw bewijs, dat de wet van een verkeerd beginsel uitging.

Art. 7. *Bij afwezig-verklaring des mans.* Deze uitdrukking kent het Burgerlijk Wetboek niet, maar wel die van *verklaring van vermoedelijk overlijden*. Zie de artikelen 523—527.

Tweede afdeeling.

Art. 9. Van de Nederlanders, die zich naar onze Oost-Indische bezittingen begeven, wordt, volgens daar van kracht zijnde verordeningen, zulk eene *acte van indemniteit* gevorderd, als waarvan hier gewag wordt gemaakt. Zullen nu ook deze acten voortaan nietig zijn? Men heeft gevraagd, wat de *acten van ontslag* zijn, waarvan het artikel spreekt.

Art. 10. Hier, gelijk op zoo vele andere plaatsen van het ontwerp, wordt, naar het oordeel der meerderheid maar al te zeer ingegrepen op de vrije werking der diakoniën. De overeenkomsten, waarvan hier sprake is, kunnen eene hoogst nuttige strekking hebben, en men zou het aangaan daarvan dus zelfs voor de gesubsidieerde diakoniën willen toelaten, onder geene andere voorwaarde, dan de toestemming van het bestuur, dat het subsidie verstrekt.

Derde afdeeling.

Art. 11. Wat de af te keuren strekking van dit artikel betreft, kan naar § 5 der algemeene beschouwingen verwezen worden. Intusschen moet men thans hier vragen wat der regering onder *het ressort* der kerkelijke gemeente verstaat, en wat er gebeuren moet, wanneer, gelijk op zoo vele plaatsen het geval is, de burgerlijke gemeente een ander ressort heeft, dan de kerkelijke? Ook blijft nadere inlichting wenschelijk omtrent de beteekenis der vroeger reeds vermelde uitdrukking: *tot een kerkgenootschap of eene kerkelijke gezindte in betrekking staan;* welke uitdrukking, wegens haren geheel onbestemden en in dezen zin allerzonderlingsten aard, vele leden heeft getroffen.

Art. 13. *Het overlaten der behoeftigen aan de bijzondere liefdadigheid van de leden eener kerkelijke gemeente*, waarvan dit artikel spreekt, en *het overlaten des behoeftigen aan de bijzondere liefdadigheid* in artikel 18, zijn zeer moeijelijk te rijmen met de bepalingen van het Strafwetboek tegen de bedelarij. Dáár is het bedelen een strafbaar wanbedrijf; hier wordt de behoeftige vrij stellig naar dat hulpmiddel om in zijn onderhoud te voorzien verwezen.

Art. 14. Indien men het ontwerp, met behoud van de daarin thans aangenomene hoofdbeginselen, wilde verbeteren, hetgeen door de meerderheid geenszins wenschelijk wordt geacht, zou hier niet enkel van *het plaatselijk gebruik* gewag moeten worden gemaakt, maar ook verwezen moeten worden naar de overeenkomsten of *plaatselijke schikkingen* in der minne, die, blijkens art 19, ten aanzien van de ondersteuning der leden van hetzelfde huisgezin, die tot onderscheidene gezindten behooren, kunnen worden aangegaan.

Art. 15. Moeten in den aanhef van dit artikel ook niet *de gecombineerde armbesturen* worden vermeld?

Art. 16—18. Voorts de laatste alinea van art. 16 is in strijd met het volgende art. 17, daar toch, indien het bestuur der burgerlijke gemeente, als bij voorraad en hangende het geschil onderstand verstrekt en dan daarvoor *een regt van verhaal erlangt*, — iets hetwelk sterk zweemt naar de zoogenaamde wettelijke liefdadigheid, — het zich moeijelijk begrijpen laat, hoe het betrokken armbestuur nog gezegd kan worden, zonder beroep en op zijn zedelijke verantwoordelijkheid, over de aanvrage van onderstand te *beslissen*, hetgeen dan toch wel de bevoegdheid tot weigeren zal in zich sluiten. Overigens zal men niet herhalen wat reeds vroeger over het erkennen van betrekking op den behoeftige, zonder dat dit tot wezenlijk gevolg leidt, en over de strafbepaling van art. 18, vooral uit het oogpunt van de onafhankelijkheid der diakoniën, in het midden is gebragt. Die strafbepaling werd, bij de afzonderlijke overweging der artikelen, zelfs door de leden, die anders ten deze meer met de zienswijze der regering instemden, voor onuitvoerlijk verklaard, terwijl de meerderheid op nieuw te kennen gaf, dat, indien er ook niet vele andere beweegredenen bestonden die haar nopen, om bij de regering met allen ernst aan te dringen op het aannemen van een geheel ander stelsel voor de regeling der tegenwoordige aangelegenheid, in de bedoelde strafbepaling, alleen en op zich zelve beschouwd, reeds voor die meerderheid een onoverkomelijk bezwaar tegen de aanhangige wet zou gelegen zijn. Dat bezwaar was te grooter, omdat, naar men meent, op nieuw hier, gelijk op vele andere plaatsen, ten onregte de gesubsidieerde en niet gesubsidieerde diakoniën volkomen op ééne lijn zijn gesteld, en dus dat doorgaand onderscheid tusschen de beide soorten van armbesturen, dat men, blijkens het vroeger aangevoerde, volstrekt noodzakelijk acht, niet in het oog is gehouden.

Art. 19. De zoo even vermelde onderscheiding mist men al dadelijk ook in dit artikel. Men heeft er niets tegen, dat *de plaatselijke schikkingen*, waarvan hier gesproken wordt, voor zooverre daarbij geene vrijwerkende diakoniën betrokken zijn, in het provinciaal archief bewaard blijven; maar wanneer er sprake is van zoodanige schikkingen of overeenkomsten tusschen twee in dezelfde plaats gevestigde, niet gesubsidieerde diakoniën, dan behooren die stukken in eenig kerkelijk archief te huis, of moeten zij hoogstens onder de bewaring der plaatselijke besturen worden gesteld.

Art. 20, 2*de alinea. Burgerlijke of algemeene armbesturen, wier aard en bestemming dit — namelijk het verstrekken van ondersteuning — gedoogt.* Men heeft zich van de ware bedoeling dezer bijvoeging geen goed begrip kunnen vormen. Hoe laat zich toch een armbestuur voorstellen welks aard en bestemming het verstrekken van ondersteuning aan behoeftigen niet zou toelaten? Sommigen zijn daardoor tot het vermoeden gekomen, of hier ook eene verkeerde keus van bewoordingen had plaats gevonden, en de meening ware geweest, om, even als in de 1ste zinsnede, uit te drukken, dat door het verleenen der verzochte ondersteuning, de middelen van het betrokken armbestuur toereikend moeten zijn. In allen gevalle is opheldering der bepaling wenschelijk.

Art. 21. [illegible]

zoo als reeds uit het gezegde op het einde van § 4 der algemeene aanmerkingen is af te leiden, geene overwegende bedenkingen.

Wat het 2de lid van het artikel betreft, twijfelt men, of daarin de bedoeling des wetgevers wel duidelijk genoeg uitkomt. Heeft men aan de nalatige armbesturen eene zoogenaamde solidaire verpligting willen opleggen, dan, zal hier moeten worden uitgedrukt, dat zij uit eigene middelen hoofdelijk voor het geheel verbonden zijn, en dan zullen de laatste woorden der zinsnede: *»voor zoo verre — medegewerkt"* moeten worden weggelaten, daar anders de solidaire verpligting van een moeijelijk te bewijzen feit afhankelijk wordt gemaakt. Sommige leden wilden de slotbepaling behouden, maar in eenen ontkennenden zin gesteld hebben; zoodat eene uitzondering gemaakt werd voor degenen, die *niet* tot de handeling van het diakonie- of ander armbestuur, welke de nalatigheid te weeg brengt, zouden hebben medegewerkt.

Art. 22 behelst eene geheel overbodige bepaling. De hier bedoelde regten der godshuizen zijn reeds door de burgerlijke wet geheiligd, en hebben zulk eene nadere bekrachtiging niet noodig. Die bekrachtiging is te meer af te keuren, omdat daaruit verkeerde gevolgtrekkingen voor de diakoniën zouden kunnen worden afgeleid.

Vierde afdeeling.

Art. 23. Tegen dit artikel zijn bedenkingen van onderscheiden aard in het midden gebragt. Allereerst is daarbij de gewigtige vraag behandeld, of de voorgestelde bepalingen wel met artikel 4 der grondwet en de daar toegezegde *gelijke* bescherming aan vreemdelingen zoowel als ingezetenen waren overeen te brengen. Sommige leden konden dit niet toestemmen, meenende zij, dat wel het regt bestaat, om een vreemdeling aan de grenzen af te wijzen en hem dus het binnenkomen in het rijk te beletten, maar dat zulk een persoon eenmaal hier te lande eenig verblijf, hoe kort dan ook, hebbende gehouden, niet meer, uit kracht van een blooten maatregel van politie, te verdrijven is. Andere leden evenwel, uitgaande van het denkbeeld, dat artikel 4 der grondwet in een redelijken zin moet worden opgevat, en niet kan hebben bedoeld, om alle vreemdelingen zonder eenige beperking hier te lande toe te laten en gelijke voorregten als de ingezetenen te doen genieten, stonden het gevoelen voor, dat het voorgestelde zeer wel met de grondwet was overeen te brengen. Maar ook dezen hielden zich daarom geenszins overtuigd, dat de bepaling, zoo als zij hier wordt voorgesteld, doel zou treffen tot wering van de hooggaande ongelegenheden, welke men op vele plaatsen met opzigt tot het binnenkomen van vreemdelingen, die geene middelen van bestaan bezitten, ondervindt. Wilde men, in het stelsel der wet goede vruchten van het voorschrift zien, dan moest aan het plaatselijk bestuur der gemeente, in welke de vreemdeling wilde verblijven, niet de *bevoegdheid*, maar de *verpligting* worden opgelegd, om het bewijs te vorderen. Maar ook dan zou men, naar veler gevoelen, in hooggaande moeijelijkheden blijven vervallen, daar, om slechts iets te noemen, zoo vele omstandigheden denkbaar zijn, waarin het geenszins dadelijk blijkt, dat het een vreemdeling is, die zich in de gemeente heeft gevestigd. In verband daarmede hielden dan ook velen het voor noodzakelijk, dat de termijn van *acht dagen*, die in het laatste lid van het artikel wordt gesteld, tot op ten minste *eene maand* werd verlengd. Die tijd van *acht dagen* was in vele gevallen te kort, zoo als bijv. wanneer het landverhuizers geldt, die te scheep in eene onzer zeeplaatsen aankomen. De leden, die uit het stelsel der wet redeneerden voerden verder nog aan, dat de bepaling omtrent het bewijs van schadeloosstelling van onderstand voor het gezin, dat de vreemdeling *mogt verkrijgen*, meestal onuitvoerlijk zal zijn, daar men toch buitenslands aan een vreemdeling, die ongehuwd herwaarts komt, niet ligt de toezegging zal doen, van eenmaal het geheele gezin, dat zulk een persoon later zou kunnen bezitten, te onderhouden. Ten gevolge van deze en andere bedenkingen hielden verscheidene leden naar het gevoelen over, om omtrent dit geheele zeer moeijelijke punt niets bij de wet te bepalen, maar de regeling daarvan afhankelijk te maken van overeenkomsten met naburige staten, die op een stelsel van volkomene wederkeerigheid moesten rusten. De handelwijze, die men in sommige der aangrenzende landen te dezen aanzien volgt, scheen kracht aan dit gevoelen bij te zetten.

Art. 24. Ook bij dit artikel drong men op de handhaving door de regering van stipte wederkeerigheid omtrent de teruggave der kosten van ondersteuning aan. Men wenschte voorts de opgave te erlangen der overeenkomsten van den hier bedoelden aard, die de Nederlandsche regering tot nu toe gesloten heeft.

Art. 25. *Menschlievende beschikkingen.* Men wenschte dit woord *menschlievend* vermeden te zien, daar de wet aan een plaatselijk bestuur wel verpligtingen, maar geene op zich zelve zeer loffelijke gevoelens kan voorschrijven.

Art. 27. De hier voorkomende beschikking over de provinciale fondsen wordt door sommigen strijdig geacht met de grondwet, die niet aan den staat, maar aan de provinciën zelve de bestemming van het gebruik harer inkomsten wil hebben overgelaten. Afgescheiden van die bedenking, vond men er iets willekeurigs in, dat de vergoeding of teruggave bij artikel 26 door het rijk, hier uit de provinciale kas wordt voorgeschreven. Het is waar, in de memorie van toelichting wordt ter verdediging van dit onderscheid eene *ratio utilitates* aangevoerd, maar men meende, dat de redenering ook kon worden omgekeerd, en dat de gemeenten in vele gevallen minder behoedzaam in het verleenen van onderstand zouden zijn, als voor deze het uitzigt was geopend, om de verstrekte gelden op de provincie te kunnen verhalen; waarbij nog kwam, dat hier eigenlijk de persoon, die geen zoogenaamd domicilie van onderstand bezit, wordt bevoordeeld boven hem, die wel in dit geval verkeert.

Art. 38. Vele leden waren van gevoelen, dat de kosten voor de plaatsing der veroordeelde bedelaars en landloopers in de bedelaarswerkhuizen niet moesten gedragen worden door de burgerlijke gemeenten, maar door het rijk. Het geld toch hier het gevolg van eene veroordeeling wegens wanbedrijf, en de daarvoor te besteden gelden stonden dus volkomen met de gewone justitie-kosten gelijk.

VIJFDE AFDEELING.

Tegen deze geheele afdeeling is de aanmerking gemaakt, dat daarbij het stelsel van teruggave van verstrekten onderstand veel te ver wordt uitgestrekt, hetgeen men te bedenkelijker acht, omdat de ondervinding leert, dat het verwerven van terugbetaling tot eindelooze moeijelijkheden aanleiding geeft, zonder dat het voor de betrokkene besturen noemenswaardige en aan al die moeijelijkheden eenigzins geëvenredigde uitkomsten oplevert. Met name wilde men dus geene teruggave toegelaten hebben voor verleenden onderstand in geval van tijdelijk en toevallig verblijf, en allerminst de hier voorkomende bepalingen ook laten gelden voor de begrafeniskosten, zooals toch werkelijk bij de artikelen 29 en 31 geschiedt. Aan een lijk wordt geene weldaad bewezen. Dit beginsel is dan ook bij de Fransche wetgeving aangenomen, zoo als onder anderen uit de artikelen 9 en 11 van het keizerlijk decreet van 18 mei 1806 (*Bull. d. Lois* n°. 91) blijkbaar is. Over 't geheel behelst die wetgeving te dezen aanzien ook in andere opzigten veel eigenaardigs, hetwelk navolging schijnt te verdienen. Overigens heeft de meerderheid der leden, die het verleenen van onderstand niet aan de geboorteplaats des behoeftigen, maar aan de plaats van zijn daadwerkelijk verblijf verbonden willen hebben, onder deze afdeeling zeer vele bepalingen aangetroffen, die allezins geschikt zijn, om de verwerpelijkheid van het andere stelsel en de juistheid van hun gevoelen te staven.

Art. 35. Het voorschrift in het 1ste lid van dit artikel wordt door velen geacht te algemeen en te onbepaald te zijn. Vooral had men daarbij ook het oog op de *poenaliteiten* tot verzekering van den goeden gang der administratie, waarvan aan het einde der zinsnede wordt gewag gemaakt. Men vond het ongepast, een zulk eene uitgestrekte bevoegdheid tot het opleggen van poenaliteiten aan de regering te verleenen, en zulks te meer omdat de aard der poenaliteiten, die men op het oog heeft, volstrekt niet omschreven wordt. In allen gevalle zou het dus noodzakelijk zijn, om nopens dat laatste punt nadere inlichtingen te ontvangen.

Het 2de lid van het artikel schijnt, niettegenstaande artikel 27 daarbij wordt aangehaald, ingewikkeld in strijd met het beginsel, daar op den voorgrond gesteld, en waartegen men bij dit verslag, in verband met de grondwettige onafhankelijkheid der provinciale staten binnen hunnen eigenaardigen werkkring, gemeend heeft te moeten opkomen.

ZESDE AFDEELING.

Art. 36. *Door verloop van een jaar en zes weken.* Algemeen heeft men gevraagd, waarom hier deze termijn is aangenomen. Men kon het zich niet anders verklaren, dan dat de steller der wet te dezer plaatse, gelijk ook elders in het ontwerp het geval is, zich door herinneringen uit een lang verloopen tijdperk had laten leiden. Die voorkeur voor het oude kon hier te minder worden toegelaten, vermits men daardoor in strijd was gekomen met het ook bij ons Burgerlijk Wetboek heerschend beginsel, om voor de verjaring niet dan termijnen van *volle* jaren aan te nemen.

Ook de uitdrukking; *na den dag op welke de verstrekking heeft plaats gehad*, schijnt verwerpelijk, daar hier toch geene sprake is van iets, dat op eenen bepaalden dag plaats heeft, maar van eenen *voortdurenden* onderstand. Met het oog op de gewone wijze van handelen in zulke gevallen, zou de termijn van verjaring behooren te loopen van het einde van het financiëel dienstjaar der burgerlijke gemeente, of van den laatsten december van het jaar waarin onderstand is verstrekt.

Wat het 2de lid van het artikel betreft, heeft men gevraagd, hoe het zijn zou, als op den dag van het in werking komen der wet, het domicilie van onderstand nog niet was uitgemaakt.

Art. 37. Omtrent het hier voorkomend voorschrift liepen de gevoelens uiteen. Verscheidene leden konden niet inzien, waarom, indien de verjaring werd gestuit, daarvoor niet weder de volle termijn, maar slechts die van zes maanden zou moeten verloopen. Andere leden daarentegen wilden, dat, de verjaring eenmaal gestuit zijnde, geene nieuwe stuiting tot aan de langste verjaring noodig moest zijn.

ZEVENDE AFDEELING.

Waarom hier tot opschrift der afdeeling niet liever *overgangs-bepalingen*, dan *transitoire bepalingen* gekozen? Hoe gebruikelijk het laatste ook zijn moge, blijft eene zuiver Nederduitsche omschrijving verkieslijk.

Art. 38. Ook dit artikel heeft tot onderscheidene bezwaren aanleiding gegeven, waarbij vooral twee op den voorgrond werden gesteld, namelijk: 1°. dat men ook hier alweder ingewikkeld uitging van het door zoo velen hoogelijk afgekeurde beginsel van verpligten onderstand, daar toch in het wezen der zaak bij dit artikel die onderstand als eene soort van verkregen regt werd beschouwd; — 2o. dat het aangenomen beginsel om de ondersteuning naar een anderen maatstaf te regelen, wanneer de betrokken persoon vijftien maanden achtereen onbedeeld was geweest, tot allerlei misbruik zou kunnen leiden, daar toch bij voorbeeld wanneer armverzorgers zich van de bedeeling van een behoeftige wilden onttrekken, zij voorbedachtelijk, gedurende dien gestelden tijd, aan dezen behoeftige allen onderstand zouden onthouden. Men moest echter de groote moeijelijkheid van het onderwerp erkennen, en wat het dan ook niet eens over de bepaling, die voor de thans behoeftige in de plaats moet worden gesteld. Sommigen helden tot eene dadelijke toepassing van de beginselen der nieuwe wet in al de hier in aanmerking komende gevallen over, terwijl anderen daarentegen uit het artikel den tusschentijd, waarin geene bedoeling was verleend, wilden weggewischt hebben, zoodat de wet van 28 november 1818 meer algemeen zou blijven gelden.

Art. 40. *en uit tijdens het ontstaan der behoefte van de daarin bedoelde personen, in handen der afgevers teruggekeerd, hebben gevolg, doch niet verder dan bij afgifte daaraan was verbonden.* Wanneer hier alleen gedoeld werd op het wettig terugkeeren der acten in handen der afgevers, was de bepaling doelloos, en in het tegenovergestelde geval kon men die niet anders dan ongepast noemen. Men moest dus op de weglating der bepaling aandringen.

Art. 41. Ook dit artikel werd noodeloos en, in zoo ver daarbij inbreuk gemaakt werd op het eigenaardig gebied der diakoniën, onbehoorlijk geacht. (*Vervolg hierna.*)

Advertentiën.

Marktprijzen.

NIJMEGEN, 3 januari 1848.

Tarwe vond tot vorige prijzen genegen koopers men heeft besteed: voor *Hooglandsche f* 11.50 à *f* 12, voor *Cleefsche en Inlandsche f* 11 à *f* 12. — *Rogge* is van *f* 6.25 à *f* 7 traag opgeruimd. — *Boekweit f* 7 à *f* 7.75 bij kleinigheden verkocht; bij partijen was tot *f* 7 te koop in gewest. — *Gerst* vond van *f* 5 à *f* 5.50 genegen koopers. — *Haver* slap; *f* 2.75 à *f* 3.50. — In andere artikelen niets gepasseerd.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 4 Jan. 1 El 8 Palm 0 Duim; gew. 0 P. gev. 30 P.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.